

Krajinná sféra a její zákl.části

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

ŽELATOVSKÁ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vznik pohoří

Autor: Mgr. Irena Doležalová

Datum (období) tvorby: únor 2012 – červen 2013

Ročník: šestý

Vzdělávací oblast: zeměpis

Anotace:

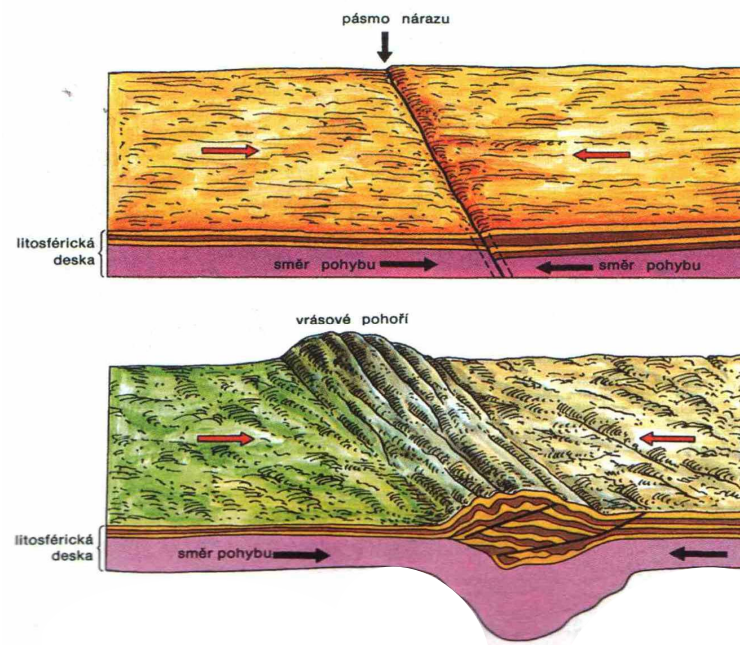
- Žáci se seznámí se základními pojmy nového předmětu - zeměpisu. Porozumí základním pojmům týkajících stavby Země, vzniku krajiny a působení vlivů na Zemi s řadou obrázků, které tyto pojmy doplňují. Tyto informace žákům pomohou získat ucelené informace a možnost dále rozvíjet jejich představivost a fantazii.
- V rámci tohoto modulu si žáci najdou odpovědi na otázky z pracovních listů a naučí se řešit různorodé úlohy, které následně mohou konfrontovat s praxí. Zároveň je v tomto modulu kladen důraz na rozvíjení samostatnosti a kreativity žáků.

16. Vznik pohoří

- ✓ V místech, kde na sebe narážejí okraje litosférických desek, vznikají na naší planetě **vysoká pohoří**.

Vrásy

- ✓ Tam, kde se litosférické desky pohybují proti sobě, vzniká obrovský tlak. Tento tlak a napětí zprohýbají vrstvy zemské kůry do vln, které nazýváme **vrásy**.
- ✓ ději, při kterém vznikají vrásy říkáme **vrásnění**. Vrásněním vzniká **vrásové pohoří**.

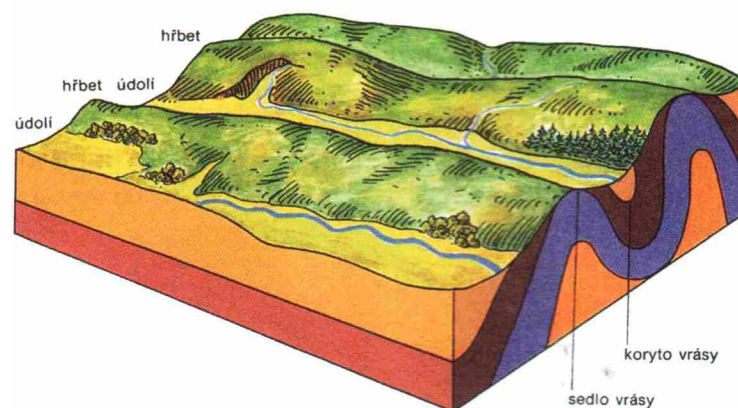
obr.1 Vznik vrásového pohoří

16. Vznik pohoří

- ✓ **Vrásy mají část vyklenutou nahoru (sedlo) a část prohnutou dolů (koryto).**
- ✓ **Pohoří složené z vrás se nazývá vrásové pohoří.**
- ✓ **Ve vrásových pohořích tvoří sedla vrás protáhlé **horské hřbety** a koryta údolí.**

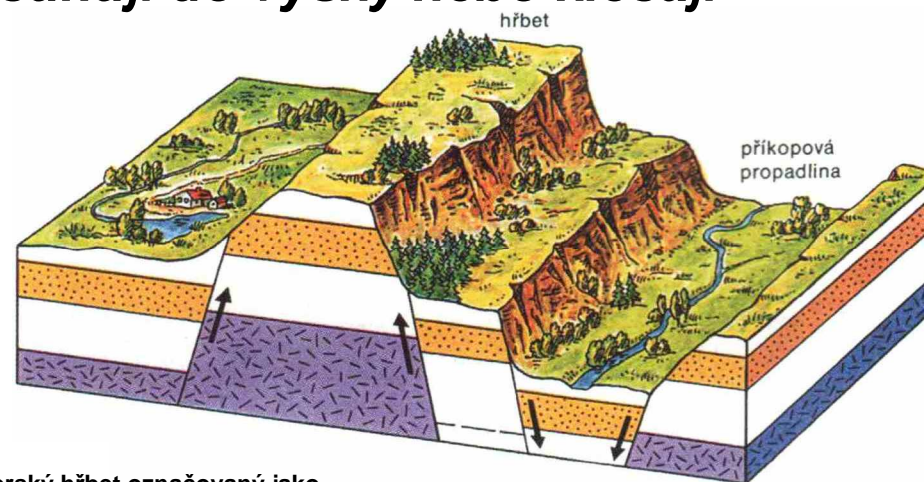
obr.2

Vrásové pohoří. Sedla vrás vytvářejí široké a dlouhé horské hřbety. Jsou porostlé horskými loukami. Koryta vrás tvoří široké protáhlé sníženiny – údolí, v nichž tečou řeky. Jejich svahy jsou místy porostlé lesy,

16. Vznik pohoří

- ✓ **Zvýší-li se tlak a horniny se nemohou ohýbat, lámou se a zemské kůře vznikají praskliny – zlomy.**
- ✓ **Těmito zlomy je zemská kůra rozlámána na **velké kry**.**
- ✓ **Tyto kry se podél zlomů vysunují do výšky nebo klesají – takto vzniká **kerné pohoří****
- ✓ **jsou-li dva zlomy blízko sebe, kra mezi nimi buď vystoupí nad okolní povrch a vznikne **hrášt'**, nebo naopak poklesne a vznikne **příkopová propadlina**.**

obr.3

Kerné pohoří, Kry zemské kůry, které byly vyzdviženy, tvoří horský hřbet označovaný jako hrášt'. Hřbet má plochý vrchol a příkré skalnaté svahy, pokleslé kry tvoří protáhlou sníženinu, kterou nazýváme příkopová propadlina. Na dně těchto propadlin tečou řeky a jsou tam jezera.

16. Vznik pohoří

Shrnutí učiva „Vznik pohoří“

- ✓ ***Pohyb litosférických desek vytváří:***
 - *vrásy (vznikají vrásová pohoří – zemská kůra se vlní)*
 - *zlomy (vznikají kerná pohoří – zemská kůra se láme)*

- ✓ ***Každá vrása se skládá ze dvou částí***
 - *ze sedla (část vyklenutá nahoru)*
 - *z koryta (část prohnutá dolů)*

- ✓ ***Jestliže vzniká zlom, kry které ho tvoří vystupují, nebo klesají:***
 - *nahoru - vytvoří se hrást*
 - *dolů - vzniká příkopová propadlina*

Seznam použité literatury a obrázků

- Šárka Brychtová, Josef Brinke, Josef Herink: **Planeta Země** - zeměpis pro 6-7 ročník ZŠ. Nakladatelství Fortuna, 1995,1997. ISBN 80-7168-475-9.
 - obr.1/str.37; obr.2/str.38; obr.3/str.38
- Jaromír Demek, Stanislav Horník, Eduard Hofmann, Josef Janás, Lenka Hradilová Jiří Kovařík: **Zeměpis 6**, SPN – pedagogické nakladatelství,a.s.,2007. ISBN 978-80-7235-362-0
- Petr Lorenc: **Živá planeta** - Úvod do zeměpisu pro 6.ročník. Nakladatelství MOBY DICK, s.r.o. dotisk 1.vydání Praha 2000. ISBN 80-9022223-1-5
- Helena Holovská, Radek Pavlů a kolektiv: Zeměpis pro 6. ročník ZŠ, **Vesmír/Mapa**. Nakladatelství Alter, s.r.o. Všeň,Vydání první 1998. kód 092901